

MEMÒRIA DE GESTIÓ

Parc Natural de la Serra Calderona

2016

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ.....	4
DESCRIPCIÓ GENERAL DEL PARC NATURAL.....	4
PERSONAL DEL PARC NATURAL.....	6
EQUIP TÈCNIC.....	6
BRIGADES DE CONSERVACIÓ I MANTENIMENT.....	6
COMPOSICIÓ DE LA JUNTA RECTORA.....	6
OBJECTIUS	8
MANTENIMENT I CONSERVACIÓ	9
ADEQUACIÓ D'INFRAESTRUCTURES I INSTAL·LACIONS	10
COL·LOCACIÓ I REPARACIÓ DE TANQUES	11
TRACTAMENT DE LA VEGETACIÓ	12
REGENERACIÓ D'ÀREES DEGRADADES	14
ADEQUACIÓ D'ÀREES D'ÚS PÚBLIC	15
ADEQUACIÓ D'ITINERARIS	17
ACTUACIONS DE MILLORA DE LA FAUNA I CONDICIONAMENT DE SURGÈNCIES D'AIGUA	18
PLANTACIONS	19
ADEQUACIÓ DE CAMINS I SENDERS	20
CONSTRUCCIÓ I REPARACIÓ DE MURS DE MAÇONERIA	21
ACTUACIONS BRIGADES DE CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	23
ACTUACIONS DE CONTROL DE PLAGUES I MALALTIES FORESTALS	24
COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ XARXA DE PARCS NATURALS	26
CAMPANYES	26
VISITES I ACTIVITATS	32
VISITES EDUCATIVES	38
PROJECTES I ACTUACIONS DE VALORITZACIÓ DEL PARC NATURAL	39
INVERSIONS PER A L'ADEQUACIÓ D'ÀREES D'ÚS PÚBLIC DE MONTS D'UTILITAT PÚBLICA.	39
REPARACIÓ DE CAMINS AGRÍCOLES I FORESTALS	40
ADEQUACIÓ DE LA SENDA CARRERASSA-ASSAGADOR A BESELGA (SERRA I ESTIVELLA) ..	41
REINTRODUCCIÓ DE RAPINYAIRES	42
ACTUACIONS EN LES LLACUNES DE SEGORBE.....	43
ALUMNES EN PRÀCTIQUES	44

BUTLLETÍ TRIMESTRAL	45
DESENVOLUPAMENT SOCIOECONÒMIC DEL PARC NATURAL	46
MARCA PARCS NATURALS DE LA COMUNITAT VALENCIANA	46
QUADRE D'INVERSIONS	47

INTRODUCCIÓ

DESCRIPCIÓ GENERAL DEL PARC NATURAL

El Parc Natural de la Serra Calderona, amb una extensió de 18.019 Ha, distribuïdes entre les comarques de l'Alt Palància, Camp de Morvedre i Camp de Túria, està constituït per una alineació muntanyenca d'orientació NW-SE que les seues característiques geològiques, biològiques i culturals li han atorgat un interès ecològic i paisatgístic excepcional.

L'abrupta orografia, coronada pel Gorgo (907 m), Rebalsadors (802 m), l'Oronet (742 m) i el Garbí (601 m), unida a la presència de materials tant carbonatats com silícics, li confereixen una elevada diversitat d'hàbitats forestals i de matoll que afavoreixen l'existència de nombroses espècies de flora i fauna. Entre els hàbitats i espècies vegetals que caracteritzen la Serra Calderona destaquen dos hàbitats considerats de conservació prioritària per la Comissió Europea: zones subestèpiques de gramínees i anuals de Thero-Brachypodietalos, caracteritzades per la seua riquesa i variabilitat florístiques, amb abundància d'endemismes del Mediterrani occidental; i d'altra banda, les fonts petrificantes constituïdes per fonts i rocalles en els quals afloren aigües saturades de carbonats, colonitzades per una vegetació rica en molses. Al costat d'aquests, el surar constitueix un dels hàbitats més importants tant pel seu valor ecològic com per la seua vinculació amb la cultura popular i els usos tradicionals dels recursos forestals que han caracteritzat a les generacions passades. Lamentablement, l'activitat humana i els incendis forestals han provocat una distribució dispersa de la surera i una disminució de la vegetació característica de la Serra Calderona, que ha quedat dominada per pinedes, matolls i herbassars. No obstant això, la importància d'algunes de les espècies presents ha permés la declaració de sis microrreserves de flora endèmica o amenaçada en les quals destaquen espècies com *Centaurea saguntina* o la falguera *Ophioglossum lusitanicum*.

La gran diversitat d'ambients que caracteritza aquest espai natural contribueix a l'existència d'una fauna molt diversa. Entre les espècies que habiten aquesta Serra, destaquen rapaces com l'àguila de panxa blanca (*Hieraetus fasciatus*), l'astor (*Accipiter gentilis*), el duc (*Bubo bubo*) o el falcó pelegrí (*Falque peregrinus*), mamífers com el gat salvatge (*Felis sylvestris*) i rèptils com la tortuga d'aigua ibèrica (*Mauremys leprosa*) i el fardatxo (*Lacerta lepida*).

El Parc Natural de la Serra Calderona ha sigut testimoni mut del pas de les diferents civilitzacions que han poblat el seu paisatge des del Neolític. Les nombroses troballes arqueològiques i el ric patrimoni arquitectònic repartit per tot arreu d'aquest espai natural, donen testimoniatge de la història i de la cultura tradicional que ha caracteritzat i caracteritza aquesta serra. Cal destacar, en aquest sentit, els poblats ibers com el del Puntal dels Llops (Olocau) o el del Castell de Torrejón (Gàtova), les nombroses restes de ceràmica, els castells com el de Serra, del Real o de Segart, així com els aljubs, carboneres i molins, que han romàs al llarg del temps i formen part de la identitat de la Serra Calderona.

Mapa General del Parc Natural (Zona PRUG) i de la zona d'influència (zona PORN)

PERSONAL DEL PARC NATURAL

El Parc Natural de la Serra Calderona durant el 2016 ha estat coordinat i dirigit per un **TÈCNIC SUPERIOR** del Servei de Gestió d'Espais Naturals Protegits de la Direcció General del Medi Natural.

EQUIP TÈCNIC

L' **EQUIP DE PROMOCIÓ, INVESTIGACIÓ I TREBALLS TÈCNICS**, està compost per 1 tècnica i 1 guia a temps complet durant tot l'any i 1 guia contractat exclusivament per als caps de setmana.

BRIGADES DE CONSERVACIÓ I MANTENIMENT

Les **2 BRIGADES DE CONSERVACIÓ I MANTENIMENT** estan compostes cadascuna d'elles per un 1 capatàs i 3 peons qualificats de manteniment.

COMPOSICIÓ DE LA JUNTA RECTORA

La **JUNTA RECTORA** exerceix una important funció en permetre la participació de col·lectius i interessos socials i econòmics afectats per la figura de protecció establida i l'existència d'un fòrum per a la discussió, col·laboració i assessorament en la gestió del parc.

Segons el que es disposa en l'Art. 6 del DECRET 10/2002 de declaració del Parc Natural de la Serra Calderona la Junta Rectora estarà composta per 32 membres:

- a) El president de la Junta.
- b) El director-Conservador del Parc Natural, que actuarà com a secretari de la Junta Rectora.
- c) Un representant de la Conselleria de Medi Ambient.
- d) Un representant de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació.
- e) Un representant de la Conselleria de Cultura i Educació.
- f) Un representant de la Conselleria d'Obres Públiques, Urbanisme i Transports.
- g) Un representant de l'Agència Valenciana del Turisme.
- h) Un representant de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer.
- i) Un representant de la Diputació Provincial de Castelló.
- j) Un representant de la Diputació Provincial de València.

- k) Un representant de cada una de les catorze corporacions locals el municipi de la qual està afectat territorialment pel Parc Natural.
- l) Dos representants de les associacions professionals d'agricultors
- m) Un representant dels propietaris de terrenys o drets forestals.
- n) Un representant dels propietaris de terrenys o drets agrícoles i/o ramaders.
- o) Un representant, amb caràcter rotatori bianual, de les societats de caçadors dels municipis del Parc Natural.
- p) Un representant, amb caràcter rotatori bianual, de les universitats de la Comunitat Valenciana.
- q) Un representant, amb caràcter rotatori bianual, de les associacions relacionades amb l'estudi i la conservació dels valors naturals i culturals de la Serra Calderona.
- r) Un representant, amb caràcter rotatori bianual, de les entitats excursionistes amb fins lúdic-esportius en la naturalesa que desenvolupen activitats relacionades amb la Serra Calderona

Aquests membres han variat des del 2002 perquè les conselleries han anat canviant. El que s'ha fet per a complir de la manera més fidel el decret de declaració del parc natural ha sigut anar buscant en les diverses conselleries actuals la representació institucional dels sectors que es buscaven amb el nomenament dels membres en les conselleries del 2002.

Pel que fa als representants amb caràcter bianual, el president de la junta rectora ha convocat una sèrie de reunions de treball amb cadascun dels col·lectius amb representació rotatòria citats pel decret, en les quals s'ha establert un calendari de rotació de representants consensuat i aprovat pels actors que han volgut intèndre.

OBJECTIUS

L'Oficina de Gestió té en compte en tots els seus plantejaments els objectius generals del PRUG, impregnant en els seus programes i projectes la filosofia que aquests transmeten.

- a) Protegir i conservar el patrimoni natural especialment els ecosistemes de singular valor natural i les espècies que es troben actualment amenaçades d'extinció o protegides en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.
- b) Protegir i conservar el patrimoni cultural de la Serra, amb especial atenció als elements arqueològics, arquitectònics i etnològics, i aquelles característiques, estructures o béns que resulten dels assentaments rurals en els últims segles.
- c) Promoure la restauració dels ecosistemes degradats, especialment els afectats per processos erosius o implantació d'infraestructures.
- d) Establir mesures directes per a la conservació, regeneració, millora, difusió i posada en valor dels elements i conjunts d'interés natural i cultural.
- e) Millorar els recursos humans i materials del Parc, a fi de garantir la conservació dels recursos naturals i culturals del mateix, potenciant a més el desenvolupament social i econòmic dels municipis que l'integren, sempre sota criteris de sostenibilitat ambiental.
- f) Fomentar programes d'actuació en matèria d'ús públic dels recursos naturals i culturals i turisme sostenible, incloent-hi l'estudi, la recerca aplicada, l'ensenyament i el gaudi ordenat dels mateixos, compatibilitzant l'ús social, recreatiu i cultural del Parc Natural amb el manteniment dels seus valors naturals.
- g) Promoure i fomentar el voluntariat ambiental i cultural en la Serra Calderona, prestant especial atenció als grups d'associacions i voluntaris locals.
- h) Minimitzar o reduir els impactes ambientals derivats de la presència d'elements antròpics, les transformacions agrícoles, l'abocament de substàncies contaminants, l'explotació desordenada dels recursos hídrics, l'abocament de residus sòlids i inerts, el deteriorament del paisatge, o qualsevol altra actuació que genere una degradació del medi biòtic, abiòtic, perceptual, cultural, econòmic o social.
- i) Analitzar la presència de riscos naturals potencialment nocius i els seus possibles efectes adversos, establint mesures i actuacions per a la seua minimització i/o correcció.
- j) Millorar el material i estratègies de divulgació dels valors i recursos del Parc, a fi d'atraure visitants i afavorir el desenvolupament econòmic local.

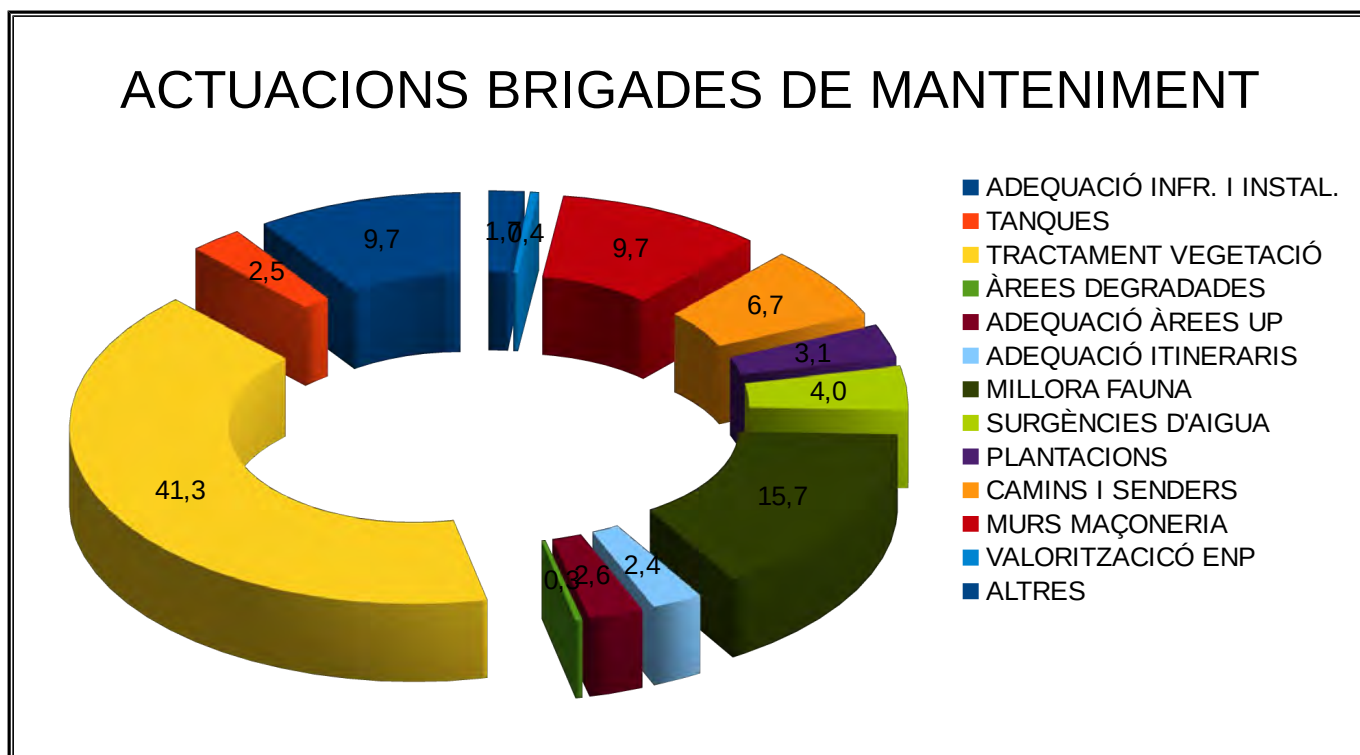

MANTENIMENT I CONSERVACIÓ

Els tipus d'actuacions que han realitzat les dues brigades de manteniment i conservació del parc natural de la Serra Calderona durant l'any 2016 es poden dividir més o menys en tretze tipus de faenes diferents que són les que s'enumeren a continuació:

1. Adequació d'infraestructures i instal·lacions
2. Col·locació i reparació de tanques
3. Tractament de la vegetació
4. Regeneració d'àrees degradades
5. Adequació d'àrees d'ús públic
6. Adequació d'itineraris
7. Actuacions de millora de la fauna
8. Condicionament de surgències d'aigua
9. Plantacions
10. Adequació de camins i senders
11. Construcció i reparació de murs de maçoneria
12. Projectes i actuacions de valorització en els espais naturals protegits
13. Altres

Com es pot veure al gràfic següent, més de la meitat de l'esforç aportat per les nostres brigades ha estat destinat a la millora d'hàbitats tant per a la flora amb tractaments de la vegetació com per a la fauna amb l'augment de disponibilitat d'aigua per a aquesta. Un altre tipus de feina que ha centrat la nostra activitat durant el 2016 ha sigut la reparació de murs de maçoneria entre altres. Al gràfic que es mostra a continuació apareixen representat en percentatge els jornals que s'han invertit en cadascuna de les tipologies d'actuacions en les quals s'ha dividit l'activitat de les brigades de conservació i manteniment del parc durant el present exercici.

Distribució de jornals en les actuacions de les brigades durant el 2016 (%)

A continuació, es passa a detallar cadascuna de les actuacions nomenades anteriorment ampliant la informació sobre algunes faenes en paratges o partides concretes i acompanyant-la amb una selecció d'imatges.

ADEQUACIÓ D'INFRASTRUCTURES I INSTAL·LACIONS

Els dies de pluja o que hi ha algun tipus d'alerta o preemergència meteorològica, les brigades del parc es dediquen a reparacions i manteniments en els magatzems d'Altura i de Serra. Alguns exemples de faenes de magatzem que s'han fet durant el 2016 són:

- Reparació de remolc.
- Fabricació de ganxos per a penjar caixes niu.
- Manteniment i reparació de maquinària.
- Neteja, tractament i manteniment d'elements de fusta com cartells, senyals i mobiliari d'àrees recreatives divers.

Després de la intervenció de la Caixa durant el 2015 per a revertir el mal estat i la perillositat de les instal·lacions de l'antic càmping de Portaceli, les nostres brigades van estar rematant la faena per a evitar el vandalisme i l'empitjorament de la zona per exemple amb l'eliminació de paellers o impedit l'accés a l'interior de les edificacions.

COL·LOCACIÓ I REPARACIÓ DE TANQUES

Les zones on s'ha actuat durant aquest any han sigut:

- Tanca perimetral en mina d'Olocau per a evitar caigudes
- Paratge pi del Salt
- Font del Beato
- Col·laboració amb el Taller d'Ocupació el Pinar de Nàquera
- Els Horts
- Fuente de la Alameda

TRACTAMENT DE LA VEGETACIÓ

En aquest grup d'actuacions s'engloben: l'eliminació d'espècies al·lòctones invasores; el desramats, trossets i triturats per a afavorir l'hàbitat de sureres o de pinar i treballar en la prevenció d'incendis; els tractaments fitosanitaris de la massa arbrada per a evitar la dispersió i augment de les poblacions d'insectes xilòfags. Algunes zones d'actuació han sigut.

- Zona pi del Salt i font de l'Or.
- Tristán.
- Antic càmping de Portaceli i MUP de Portaceli en general: ombria de Balòria, font del Marge, pi de la Bassa, pista font del Berro, pista font de la Gota, pista font del Poll .
- Sureres del collado del Higueral
- Carraixet.
- Pista entre pi del Salt i Comediana.
- Fuente de la Alameda.
- Campillo
- Pedralvilla

Eliminació de canya al Carraixet

Treballs amb desbrossadora

Eliminació d'arbres morts o caiguts

Podas en altura amb pèrtiga

Treballs amb biotrituradora

Disposició de les restes vegetals en la vora del camí per a l'aprofitament dels veïns

Treballs amb motoserra

Eliminació de piteres

REGENERACIÓ D'ÀREES DEGRADADES

En aquest apartat s'han estat fent treballs de adequació de mobiliari, retirada de papereres i altres actuacions encaminades a la millora de les àrees degradades. La retirada de contenidors i papereres en algunes àrees recreatives té l'objectiu d'observar la resposta dels usuaris davant d'haver de portar els residus als contenidors de les poblacions. Entre els llocs on s'ha actuat podem destacar:

- Font del Beato
- Àrea recreativa del Pla del Garbí

Columna de pedra per evitar que trenquen l'entrada a l'àrea recreativa del Garbí

ADEQUACIÓ D'ÀREES D'ÚS PÚBLIC

Durant el 2016 les brigades del parc han estat esbossant, arreglant bancs, tractat el mobiliari de fusta i demés actuacions per a l'adequació i posada a punt de les àrees recreatives. Entre les àrees d'ús públic on hem actuat dins del parc podem enumerar:

- Llacuna del Portillo
- Los Pocicos
- Àrees d'Ús Públic de Segart, Estivella, Gilet i Marines
- La Alameda
- Pi del Salt (s'ha treballat conjuntament amb l'Ajuntament que ha canalitzat l'aigua perquè l'escorrentia li arribe)
- Font del Llentiscle
- Muntanya el pinar

Xaragalls (càrcava) en la font del Llentiscle

Accés a la cova Margarita. El pinar.

Tanca protectora perimetral Pi del Salt

La resta d'àrees recreatives del parc natural, excepte en un període curt de temps, han estat gestionades per unes brigades especials adscrites a la Direcció General del Medi Natural.

ADEQUACIÓ D'ITINERARIS

El parc natural disposa de quatre itineraris senyalitzats en Segorbe, Olocau, Estivella i Serra. A banda de l'adequació i manteniment d'aquests itineraris, el parc natural ha estat arreglant trams puntuals del sender europeu de gran recorregut (GR-10) que recorre de part a part tot el parc natural. Fora d'aquests itineraris, puntualment la nostra brigada escomet la millora de trams de sendes per a les rutes interpretatives que s'ofereixen des del parc.

De forma més concreta, duran el 2016 les brigades han estat treballant entre altres en aquests itineraris:

- Tristany
- Ruta Groga de Portaceli: Natura i silenci
- Ruta Blava en el Garbí: El Garbí a vista de pardal.
- GR-10 a l'altura de Barraix

ACTUACIONS DE MILLORA DE LA FAUNA I CONDICIONAMENT DE SURGÈNCIES D'AIGUA

Les actuacions de millora de la fauna s'han centrat quasi exclusivament en condicionar fonts i crear nous punts d'aigua sempre pensant en l'aprofitament d'aquesta per a la fauna tant la salvatge com la domèstica. A més, aquestes actuacions sempre van encaminades a aprofitar l'aigua que d'altra forma erosionaria la pista.

Així, s'ha fet una intervenció molt important en la font del Berro i en la font de l'Abella fent bassetes i abeuradors de les que s'aprofita l'activitat eqüestre, els amfibis, l'avifauna, els mamífers, els rèptils, els insectes... A més, en un futur podran ser punts d'aigua aprofitats per la ramaderia.

A més, la brigada reompli en l'època estival les basses i els dipòsits de fauna que tenim al parc.

Per últim, enguany hem invertit un temps en revisar i inventariar les caixes niu que tenim a la serra.

Font de l'Abella

Font del Berro

PLANTACIONS

Les nostres brigades col·laboren amb les associacions i escoles que celebren el dia de l'arbre en col·laboració amb el parc natural. A més de participar el dia de la plantació, en el 2016 el personal del parc ha fet regs de suport durant l'estiu que han possibilitat l'èxit d'aquestes plantacions.

Durant el 2016 s'han fet plantacions a:

- Gátova
- Olocau
- Serra
- Estivella
- Nàquera

ADEQUACIÓ DE CAMINS I SENDERS

Degut a les limitacions de maquinària, de forma puntual les nostres brigades arreglen xaragalls tant en sendes com en pistes quan són tant importants que poden significar un perill. Alguns exemples d'on s'ha actuat enguany són:

- Potrillos
- Garbí
- Barraix
- Pista pi del Salt-Comediana
- Pista font del Marge

Exemple de millora de ferm en pista forestal

Sender ombria de Balòria

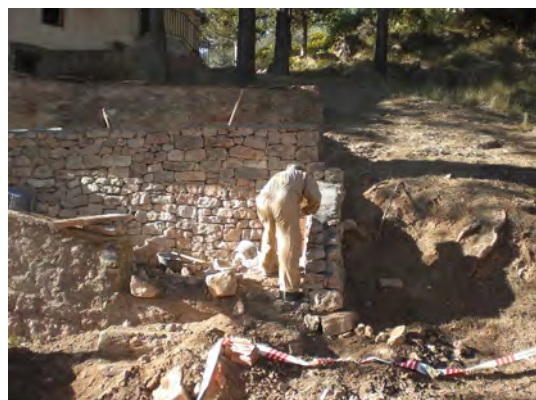

Despreniments pista salt

CONSTRUCCIÓ I REPARACIÓ DE MURS DE MAÇONERIA

Durant el 2016 s'han reparat nombrosos murs de maçoneria al llarg de tot el parc. Alguns exemples són:

- Pi del Salt
- Tristany
- Garbí
- Barranc de Pedralvilla

ACTUACIONS BRIGADES DE CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT

Aquestes actuacions les ha dut a terme el Servei de Vida Silvestre de la Direcció General del Medi Natural amb el suport de l'Assistència Tècnica de VAERSA.

Las microreserves de flora (MRF) presents en el Parc Natural de la Serra Calderona són:

Microreserva	Superfície	Terme municipal
Barranc de Saragatillo	9,87	Serra
Castell de Serra	2,28	Serra
El Picaio	0,27	Sagunt
Penyes Altes	5,3	Serra
Puntal de l'Abella	0,92	Estivella
Tancat de Serra	2,68	Serra

Les brigades de conservació de la Biodiversitat han estat fent actuacions en les microreserves del Parc Natural per a millorar l'hàbitat, afavorir les espècies destacades en cada una d'elles i fent censos.

Pel que fa al seguiment de quiròpters, els censos de colònies de rates penades es realitzen en les entrades de les cavitats mitjançant el mètode de gravació de vídeo amb llum infraroja i detector d'ultrasons. Per a il·luminar l'entrada dels refugis s'empra un focus halògen. La filmació es realitza amb una càmera sensible de llum infraroja i els sons es graven a través d'un detector d'ultrasons provist de sistema de divisió de freqüències (1/10). Les filmacions es duen a terme a poqueta nit començant en el moment en el qual ixen les rates penades i amb una duració de 60 minuts. Els treballs de cens de les colònies de rates penades van ser coordinats a través de l'Equip de Seguiment de Fauna Amenaçada.

Els censos s'han realitzat al Puntal de Mateu (Nàquera) i els resultats es mostres en la taula següent:

Noms comuns	Nom científic	Catàleg Fauna Amenaçada	Puntal de Mateu	
			2016	2017
Rata penada de morro gran/agut (<i>Murciélagó ratonero grande/mediano</i>)	<i>Myotis myotis/Myotis blythii</i>	Vulnerable	143	205
Rata penada de peus grans (<i>Murciélagó ratonero patudo</i>)	<i>Myotis capaccinii</i>	Perill d'extinció	250	89
Rata penada ibèrica (<i>Murciélagó ratonero ibérico</i>)	<i>Myotis escaleraei</i>	Vulnerable	0	14
Rata penada de cova (<i>Murciélagó de cueva</i>)	<i>Miniopterus schreibersii</i>	Vulnerable	431	45

ACTUACIONS DE CONTROL DE PLAGUES I MALALTIES FORESTALS

Aquestes actuacions les ha dut a terme el Servei d'Ordenació i Gestió Forestal de la Direcció General del Medi Natural amb el suport de l'Assistència Tècnica de VAERSA.

La presa de decisions de gestió en matèria de Sanitat Forestal es fonamenta en la informació arreplegada durant la campanya de Prospecció Fitosanitària de les Muntanyes de la Comunitat Valenciana que tots els anys, i des de 1996, es realitza a la primavera. En ella, els i les Agents Mediambientals realitzen una avaluació de cadascuna de les divisions mínimes d'avaluació o masses considerades. El processament i anàlisi d'aquesta informació contribueix de forma decisiva a la presa de les decisions de gestió dels insectes forestals potencialment nocius, seguint que les seues poblacions es mantinguen per sota d'un llindar de danys determinat.

Per tant, el personal de plagues realitza prospeccions de quarantena i de l'estat fitosanitari de les muntanyes de la Comunitat Valenciana, que enguany començà a finals de maig. A cont inuació es detallen els treballs que s'han dut a terme en este camp concret dins del parc natural i la seua zona d'influència. Aquestos s'han dividit en dos apartats que són Perforadors del pi i Processionària del pi.

- **Perforadors del pi**

COMARCA	TERME MUNICIPAL	PROVÍNCIA	NOM DEL MONT	Núm TRAMPES
Alt Palància	Segorbe	Castelló	Montemayor (CS126)	3
	Segorbe	Castelló	Tristany i la Mina (CS08)	6
	Altura	Castelló	Las Boqueras (CS060)	7
Camp de Túria	Serra	València	Porta Coeli (V013)	15
	Serra	València	Porta Coeli (V013)	Regs d'emergència i tractament d'endoteràpia
Camp de Morvedre	Gilet	València	Dehesa de Sant Esperit (V130)	5
	Nàquera	València	Pi del Salt	2 Tractament amb repel·lents i atraients)

Peus tallats en primavera i tardor del 2016

COMARCA	TERME MUNICIPAL	PROVÍNCIA	NOM DEL MONT	Núm peus tallats
Alt Palància	Segorbe	Castelló	Montemayor (CS126)	6
	Segorbe	Castelló	Tristany i la Mina (CS08)	40
	Altura	Castelló	Las Boqueras (CS060)	126
Camp de Túria	Serra	València	Porta Coeli (V013)	113+2 cebos
	Serra	València	Alt del Pi (V105)	99

- **Processionària del pi (*Thaumtopoea pityocampa*)**

La informació que es disposa en aquest cas és molt desigual en funció de la província, de manera que no es pot comparar. Per tant, aquest apartat es tractarà de forma diferent en Castelló i València.

- **Castelló**

Durant la campanya de 2016, la totalitat de la superfície de pineda prospectada dins del parc natural (1.270 ha) i de la seua àrea d'influència (1.950 ha) va ser avaluada amb nivells baixos de processionària (graus 0, 1 i 2 d'una escala de 5), a excepció d'una massa amb grau 3 ("Portillo - Gordo" (CS5178M1) en Segorbe). Per tant, la situació fitosanitària de l'àmbit del PORN de la Serra Calderona és favorable ja que no presenta grans defoliacions. No obstant això, es troba en

progressió respecte a anys anteriors.

Les masses prospectades dins del parc natural i la seua àrea d'influència en Castelló són les següents:

MASSA	TERME MUNICIPAL	PORN/PRUG	SUPERFÍCIE TRACTADA
Las Boqueras (CS060)	Altura	PORN	593,21
Tristany i la Mina (CS088)	Segorbe	PRUG	735,83
Montemayor (CS126)	Segorbe	PRUG	531,53
San Juan (CS5077)	Altura	PORN	68,74
Loma de Juan Cruz (CS5174)	Altura	PORN	62,48
Corral del Giletero (CS5174)	Segorbe	PORN	174
Juaneca (CS5175)	Segorbe	PORN	314,54
Valero - el Cabezo (CS5176)	Segorbe	PORN	159,81
Satarra (CS5177)	Segorbe	PORN	236,77
Portillo – Gordo (CS5178)	Segorbe	PORN	339,01

○ València

Per a mostrar els treballs realitzats aquest any per a la processonària del pi en la província de València dins del parc natural, a continuació es mostren quatre taules resum.

▪ Trampes de feromones col·locades:

COMARCA	TERME MUNICIPAL	NOM DEL MONT	Núm TRAMPES
Camp de Túria	Serra	Porta Coeli (V013)	215
	Serra	Alt del Pi(V105)	180
Camp de Morvedre	Albalat dels Tarongers	La Comediana (V100)	45
	Sagunt	Gausa (V103)	9
	Gilet	Dehesa de Sant Esperit (V130)	54
	Albalat dels Tarongers	Els Caballs i altres (V129)	10

▪ Eliminació de postes de forma natural:

COMARCA	TERME MUNICIPAL	NOM DEL MONT	Total jornals
Camp de Túria	Serra	Porta Coeli (V013)	12

▪ Tractament amb motxilla:

COMARCA	TERME MUNICIPAL	NOM DEL MONT	SUPERFÍCIE TRACTADA (ha)
Camp de Túria	Serra	Porta Coeli (V013)	68,25
Camp de Morvedre	Sagunt	Gausa (V103)	2,75

• Tractament amb polvoritzador hidropneumàtic:

COMARCA	TERME MUNICIPAL	NOM DEL MONT	SUPERFÍCIE TRACTADA (ha)
Camp de Túria	Serra	Porta Coeli (V013)	10,5

COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ

XARXA DE PARCS NATURALS

Durant l'any 2016 en les diferents campanyes i activitats organitzades pel Parc Natural han participat **1.972 persones**.

D'altra banda, en l'Oficina del Parc Natural, s'han registrat per correu electrònic diverses **autoritzacions** de visites i rutes de senderisme, que suposen un total de **2.392 persones**.

CAMPANYES

Durant l'any 2016 s'han realitzat diverses campanyes en al Xarxa de Parcs Naturals des de la Direcció General de Medi Natural.

DIA DE L'ARBRE gener-febrer

S'han realitzat repoblacions forestals en les zones següents:

- Serra. Muntanya pública de Porta Coeli. Associacions i Col·legis públics.
- Olocau. Parcel·la de propietat municipal. Col·legi Públic i curs de formació ocupacional.
- Gàtova. Parcel·la de propietat municipal. Col·legi Públic.
- Nàquera. Parcel·la de propietat municipal. Associacions.
- Estivella. Parcel·la de propietat municipal. Escola Capatassos Forestals de Catarroja.

Les plantes emprades en les repoblacions, procedien dels vivers del CIEF- Conselleria Medi Ambient, que prèviament els ajuntaments, associacions i centres educatius havien sol·licitat.

Les espècies utilitzades van ser, pi blanc (*Pinus halepensis*), carrasca (*Quercus rotundifolia*), galer (*Quercus faginea*), llentiscle (*Pistacea lentiscus*), espí negre (*Rhamnus lycioides*) i savina (*Juniperus phoenicea*).

En total s'han plantar més de 800 exemplars i han participat 220 persones.

DIA DE LES AUS octubre

Xarrada: "Aus de la Serra Calderona: iniciació al seu coneixement i conservació". Més de 100 espècies d'aus nidifiquen, hivernen o estan de pas migratori en el Parc Natural de la Serra Calderona. Espècies tan emblemàtiques i amenaçades com l'àguila de panxa blanca, tan misterioses com el enganyapastor, tan colorides com l'abellerol o de cant tan melòdic com el rossinyol omplen de vida el cel i els espessors d'aquestes muntanyes i són essencials per al bon funcionament dels seus ecosistemes.

Recolzant-se en espectaculars imatges, en aquesta xarrada donàrem a conèixer algunes de les espècies d'aus més singulars que habiten en aquestes muntanyes posant l'accent en la necessitat de la seua conservació i en les xicotetes accions que tots podem dur a terme per a contribuir a la mateixa.

Dia de les Aus
 Día de las Aves

Data / Fecha: 2 octubre / octubre 2016

Xarrada: Aus de la Serra Calderona
 Charla: Aves de la Serra Calderona

Àguiles, brúfols, enganyapastors, abellerols... Vine i coneix algunes de les espècies més singulars d'aus que habiten en la Serra Calderona!
 Hora i lloc d'acte: de 11.00h a 12.30h. Centre d' Interpretació del Parc Natural de la Serra Calderona (Nàquera).

Àguiles, búhos, chotacabras, abejorinos... ¿Ves y conoce algunas de las especies de aves más singulares que habitan en la Serra Calderona?
 Horario y lugar de celebración: 11.00 h a 12.30h. Centro de Interpretación del Parque Natural de la Serra Calderona (Náquera)

Places limitades / Inscripción a Plazas limitada / inscripción en:
serra_calderona@gva.es
961 681993

Col·laboradors / Colaboradores:

SETMANA EUROPEA DE RESIDUS novembre

Crea amb nosaltres una botella plena de vida. Taller de construcció de menjadors i refugis per a les aus amb envasos.

Xarrada familiar per a conscienciar-nos de la necessitat de reduir els nostres residus i taller de creació de menjadors i refugis per a les aus.

Cada participant portà diversos envasos, com ara botelles de plàstic de diferents grandàries, bricks, tetrapacks, alguna garrafa de plàstic; i rotllos de paper higiènic. També elements per a fer el posador amb llapisseres, culleres de fusta, depressors, etc.

SETMANA EUROPEA DE LA PREVENCIÓ DE RESIDUS

Data/Fecha: 26 novembre / 26 noviembre 2016

Xarrada familiar per reduir els nostres residus. Taller de creació de menjadors i refugis per a les aus.
 Hora i lloc d'inici: de 11:00h a 12:30h. Centre d' Interpretació del Parc Natural de la Serra Calderona (Niquera).

Charla familiar para reducir nuestros residuos. Taller de creación de comederos y refugios para las aves.
 Hora y lugar de inicio: de 11:00 h a 12:30h. Centro de Interpretación del Parque Natural de la Serra Calderona (Niquera).

Places limitades / Inscripció:
 Plazas limitadas / Inscripción en:
 serra_calderona@gva.es
 96 168 19 93/ 679 19 52 38

parquesnaturales.gva.es
 @GVAParcs
 GVAParcsNaturals

DIA INTERNACIONAL DE LES MUNTANYES deembre

Pujada al Pic de l'Àguila (874 m) de Gàtova. Una muntanya entre el Camp de Túria i l'Alt Palància.

L'Assemblea General de les Nacions Unides va designar l'11 de desembre com el "Dia Internacional de les Muntanyes". Des de 2003 s'ha celebrat cada any per a sensibilitzar sobre la importància que les muntanyes tenen per a la vida, per a destacar les oportunitats i els límits en el desenvolupament de les muntanyes i per a construir aliances que aporten canvis positius, tant per als pobles de la muntanya com per als ambients al voltant del món.

Des del municipi de Gàtova vam recórrer una senzilla ruta fins al Pic de l'Àguila seguint part del traçat del GR-10 al llarg del camí d'accés fins al cim.

Pujada al Pico del Águila (Gátova)
 Subida al Pico del Águila (Gátova)

Data / Fecha: 11 desembre / 11 diciembre 2016

Pujada al Pico del Águila (874 m.), de Gàtova (València). Una Muntanya entre el Camp de Túria i l'Alt Palància. Horari i lloc d'inici: 10:30h. Ajuntament de Gàtova.

Subida al Pico del Águila (874 m.), de Gàtova. Una montaña entre el Camp de Túria y el Alto Palància. Horario y lugar de inicio: 10:30h. Ayuntamiento de Gàtova.

Places limitades / Inscripció a:
 Places limitadas / Inscripción en:
 serra_calderona@gva.es
 96 1681993 / 679 195238

parquesnaturals.gva.es
 @GVAparcs
 GVAparcsNaturals

VISITES I ACTIVITATS

Durant 2016 s'han realitzat diverses visites amb centres educatius (col·legis, instituts, universitat) i activitats (xarrades, repoblacions, voluntariat) amb diverses organitzacions i associacions.

Xarrada de Fauna misteriosa

Buscar i interpretar rastres i altres senyals de fauna és una de les tasques més motivadores per als xiquets (i majors) en el camp.

Recolzant-se en fotografies i en material arreplegat en el camp (pinyes i bellotes menjades per diferents animals, plomes, motles de petjades, etc) es va explicar com fer de detectius per a rastrejar, reconèixer i interpretar els senyals que deixen els animals que viuen en la Serra Calderona.

A causa de l'èxit d'aquesta activitat, i en existir una llista d'espera s'han realitzar tres edicions (31 gener, 14 i 28 de febrer). En totes es van ocupar totes les places disponibles.

Darrere de les petjades de la fauna misteriosa
Tras las huellas de la fauna misteriosa

Aptis a seguir i recollir de senyals deixats pels animals que viuen en la Serra Calderona
 Data: Dimecres 31 de gener de 2016
 Hora i lloc: 10h a 12h, Centre d'Interpretació del Parc Natural de la Serra Calderona (Nàquera).

Aptis a seguir y recollir los señales dejados por los animales que viven en la Serra Calderona
 Fecha: Dimecres 31 de enero de 2016
 Hora y lugar de inicio: de 10:00 a 12:00. Centro de Interpretación del Parque Natural de la Serra Calderona (Náquera).

Places limitades / Places limitadas
 Preinscripció a: www.parcnaturalde.serra.calderona.com
 Informació a: info@parcnaturalde.serra.calderona.com
 Tel: 96 39 01 09 (15 h)

Observacions / Observaciones:
 Després de l'activitat es repartirà un petit diari on es podrà anotar el tipus de senyals que s'han trobat al llarg de l'itinerari.
 Después de la actividad se repartirá un pequeño diario donde se podrá anotar el tipo de señales que se encuentren a lo largo de la ruta.

III Marxa solidària contra en Càncer

En col·laboració amb l'Associació Tot Axerra (Serra), l'Ajuntament de Serra, l'agrupació de Protecció Civil de Serra i la Junta Local del Càncer es va organitzar la tercera edició de la marxa solidària contra el Càncer. Un total de **100 persones** van participar en aquesta marxa que va recórrer diversos paratges del municipi de Serra, en el Parc Natural.

III Marxa solidària / III Marcha solidaria

Marxa solidària contra el Càncer
 Data: Diumenge 6 de març de 2016
 Hora i lloc d'inici: 9:00h AM. Espirada de l'Ajuntament (Serra)
 Recorregut: Serra-Portaceli-Serra

Marxa solidària contra el Càncer
 Fecha: Domingo 6 de marzo de 2016
 Hora y lugar de inicio: 9:00 AM. Espirada del Ayuntamiento (Serra)
 Recorrido: Serra-Portaceli-Serra

Inscripció fins al mateix dia: fins al dia 5 de març de 2016
 Email: serra_calderona@gva.es
 Web: <http://parcnaturalde.la.serra.calderona>
 Informació general: informacion general
 919 190 230
 Dimecres-Diumenge: 9€

Col·laboren / Colaboran:

Solta aus rapinyaires a Gàtova

En el mes de juliol, des de la Direcció general de Medi Natural, juntament amb el Parc Natural i el Centre de Recuperació de Fauna del Saler, l'Ajuntament de Gàtova i l'Associació Gàtova Avança es va organitzar una solta d'aus de rapinya.

Es van alliberar diversos exemplars d'aus rapinyaires, que després d'ingressar per diverses causes en els centres de recuperació de fauna silvestre de la Conselleria. Aquests exemplars vivien en llibertat i patiren algun tipus d'accident fortuït. Per sort, aquests animals anaren a parar al Centre de Recuperació de Fauna Salvatge de la Generalitat Valenciana, on els van guarir perquè hui puguen tornar feliçment al medi natural d'on provenien.

Les aus recuperades i alliberades pertanyien a diverses espècies, àguila calçada (*Aquila pennata*), soriguer (*Falque tinunculus*), gamarús (*Strix aluco*) i mussol comú (*Athene noctua*).

Xarrada "Plantes comestibles, medicinals i verinoses de la Serra Calderona"

En els nostres passejos pel camp moltes vegades ens haurà cridat l'atenció la presència de fruits silvestres de colors brillants i ens haurèm preguntat si es podrien menjar o serien verinosos. Altres vegades les aromes de moltes plantes mediterrànies ens hauran evocat el seu ús com a condiment o fins i tot com a remei medicinal tradicional. De forma amena però rigorosa en aquesta xarrada es van presentar algunes de les espècies més comunes i clarament recognoscibles de plantes comestibles, medicinals o verinoses que podem trobar pels nostres passejos per la Serra Calderona.

Degut a l'èxit d'aquesta activitat, i en haver-hi una llista d'espera, es van realitzar tres edicions, una en agost (diumenge 29), al setembre (diumenge 25) i a l'octubre (diumenge 30). En totes les edicions es van ocupar totes places disponibles.

Xarrada : Plantes comestibles, medicinals i verinoses

Charla: Plantas comestibles, medicinales y venenosas

parquesnaturales.gva.es
 @GVAparcs
 GVAParcsNaturals

parc natural de la serra calderona

Data / Fecha: 30 octubre / 30 octubre 2016

Aprèn a reconèixer, recomèixer i usar -o evitar- algunes de les espècies de plantes comestibles, medicinals o verinoses presents en la Serra Calderona.
Mañana / Hora d'inici: de 11:00h a 12:30h. Centro d'interpretación del Parc Natural de la Serra Calderona (Niquera).

Aprèn a reconèixer y usar -o evitar- algunas de las especies de plantas comestibles, medicinales o venenosas presentes en la Serra Calderona.
Mañana y lugar de inicio: de 11:00 h a 12:30h. Centro de interpretación del Parque Natural de la Serra Calderona (Niquera)

Places limitades / Inscripció a:
Plazas limitadas / Inscripción en:

serra_calderona@gva.es
 96 168 19 93/ 679 19 52 38

Marxa solidària nocturna

El Parc Natural de la Serra Calderona, amb la col·laboració de l'Associació Tot Axerra i l'ONG ACCEM de València, l'Ajuntament de Serra i la Protecció Civil de Serra, va organitzar en setembre una marxa solidària amb la finalitat de recaptar fons per a programes destinats a acolliment, formació i inserció soci-laboral de refugiats i immigrants, amb una atenció especial als més vulnerables.

En aquesta marxa a peu circular nocturna, participaren un total de **119 persones**.

Parc Natural de la Serra Calderona

II Marxa solidària nocturna
II Marche solidaria nocturna

<p>Marxa solidària a benefici de l'ONG ACCEM. Dificultat mitjana, 10 Kms.</p> <p>Data: Dissabte 10 de setembre de 2016</p> <p>Horari i lloc d'inici: 19:00 h Esplanada davant Ajuntament de Serra</p> <p>Marxhe solidaria a beneficio de la ONG ACCEM. Dificultat mitjana, 10 Kms.</p> <p>Fecha: Sábado 10 de septiembre de 2016</p> <p>Horario y lugar de inicio: 19:00 h Esplanada delante Ayuntamiento de Serra</p>	<p>Inscripció a i inscripció en serra_calderona@pna.es 96 106 19 93/979 195 238</p> <p>Donació Donatiu: 5 € Necessari: sopar, aigua, banyona i roba abric. Necessari: cana, aigua, bitlleta iropa atinge</p> <p>Colaboradores / Colaboradores:</p>
--	---

Xarrada "Animals perillosos de les nostres muntanyes. Mites i realitats"

De forma amena, però rigorosa i gens alarmista, es van presentar algunes de les espècies potencialment perilloses (invertebrats, serps, mamífers,...) que es poden trobar els excursionistes i altres usuaris del parc Natural de la Serra Calderona.

Com reconèixer-les, on habiten i com protegir-se. Es parlà del seu paper ecològic i del respecte que mereixen. També es comentaren mites i llegendes esteses sobre algunes d'aquestes espècies. Conèixer aquestes espècies ajuda a evitar perills en les nostres eixides al camp i alhora aprendre a respectar totes les formes de vida.

Edicions: 27 de novembre.

parc natural de la serra calderona

Xarrada : Animals perillosos de les nostres muntanyes. Mites i realitats.

Charla: Animales peligrosos de nuestras montañas. Mitos y realidades.

Data / Fecha: 27 novembre / 27 noviembre 2016

Xarrada sobre les espècies potencialment perilloses (invertebrats, rèptils, mamífers,...) que podem trobar en les nostres excursions per la Serra Calderona.
Haver! Hora d'èxit! de 11:00h a 12:30h. Centre d' Interpretació del Parc Natural de la Serra Calderona (Nàquera).

Charla sobre las especies potencialmente peligrosas (invertebrados, reptiles, mamíferos,...) que podemos encontrar en nuestras excursiones por la Serra Calderona.
Horario y lugar de inicio: de 11:00 h a 12:30h. Centro de Interpretación del Parque Natural de la Serra Calderona (Náquera)

Places limitades / Inscripció a:
Places limitadas / Inscripción en:
serra_calderona@gva.es
96 168 19 93/ 679 19 52 38

Mitjans de comunicació:
 Para la actividad online de inscripción de las actividades de interpretación:
 @GVAparcs
 GVAparcsNaturals

VISITES EDUCATIVES

Al llarg del curs escolar s'han realitzat diverses visites concertades programades amb centres educatius, que van consistir en la realització d'un itinerari guiat. S'ha treballat entre altres amb els següents centres: IES El Saler (València), Patronat de la Joventut Obrera (València), CEIP Massalfassar, CRA Alt Carraixet (Olocau i Gàtova), IES Jorge Juan (Port Sagunt), IES Catarroja, IES Comarcal (Burjassot), CIPFP de Xest, CEIP Sant Josep (Serra), Universitat Politècnica de València, Universitat de València, Taller d'Ocupació de Nàquera, Taller d'Ocupació d'Onda.

A més durant tot l'any s'han atés visites guiades al Centre d'Interpretació amb centres escolars de Primària, Instituts de Secundària, Universitats i associacions.

PROJECTES I ACTUACIONS DE VALORITZACIÓ DEL PARC NATURAL

INVERSIONS PER A L'ADEQUACIÓ D'ÀREES D'ÚS PÚBLIC DE MONTS D'UTILITAT PÚBLICA

Aquests projectes han anat a càrrec del Servei d'Ordenació i Gestió Forestal de la Direcció General del Medi Natural de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural a través del Servei Territorial de Medi Ambient de València.

PORTA COELI (SERRA)

S'han fet una sèrie de treballs de manteniment i millora en l'Àrea Recreativa del Pla de Lluc amb un pressupost de 48.376,22 €. Les actuacions realitzades han sigut:

- Reparació del sistema de cloració de les fonts i resta d'instal·lacions.
- Revisió i reparació dels elements del parc infantil.
- Col·locació de senyals necessàries.
- Reparació, substitució i posada de nous trams de tanques de fusta.
- Substitució i/o reparació del mobiliari de fusta: taules i bancs.
- Substitució dels contenidors de brossa de plàstic per metàl·lics.
- Repàs i arranament de pistes, aproximadament uns 4 km lineals: pista Pla de Lluc || i zona d'acampada, accés a la Casa Forestal, i pista del Campillo.

SANT ESPERIT (GILET)

S'han fet una sèrie de treballs de manteniment i millora en l'Àrea Recreativa del Pla de Lluc amb un pressupost de 38.296,50 €.

- Revisió i reparació dels elements del parc infantil.
- Repàs i arranament dels sanitaris.
- Repàs i arranament de les conduccions d'aigua dels paellers i serveis.
- Reparació de les instal·lacions d'obra.

REPARACIÓ DE CAMINS AGRÍCOLES I FORESTALS

A causa de les pluges torrencials de novembre de 2015, en juny de 2016 la Consellera d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural acorda declarar l'emergència dels treballs de danys en diversos camins agrícoles i forestals de la Serra Calderona.

Aquests treballs els han dut a terme les empreses instrumentals VAERSA i TRAGSA i els treballs que s'han fet han consistit bàsicament en reparació del ferm i construcció de lloses de formigó en llocs puntuals.

Els camins on s'ha actuat amb una inversió total de 600.986,62 € són:

TM	NOM DEL CAMÍ	TREBALLS	PERÍODE D'EXECUCIÓ	DIRECCIÓ GENERAL
Marines	Camí d'Olla	Reparació ferm i llosa de formigó	15 d'agost a 31 octubre	DGPIF
	Camí Font Rama	Reparació ferm i llosa de formigó		
	Camí Barranc d'Olla	Reparació ferm		
Segorbe-Gátova	Camí Barranc Ascon-la Mocha-Gátova	Reparació ferm	D'octubre a desembre	DGDRIPAC
Olocau	Ampliació camí d'Olla	Reparació ferm		
	Camí del Castell del Real	Reparació ferm, llosa de formigó i reparació xaragalls		
	Camí cova Judío	Reparació ferm, llosa de formigó i reparació xaragalls		
	Camí Font del Sentig	Reparació ferm i reparació xaragalls		
	Camí Aigualeig	Reparació ferm		
Gátova	Camí Depuradora	Reparació ferm i reparació xaragalls		
	Camí Pulpé	Llosa de formigó		
	Camí de Vallejo	Llosa de formigó		

ADEQUACIÓ DE LA SENDA CARRERASSA-ASSAGADOR A BESELGA (SERRA I ESTIVELLA)

Aquest projecte ha anat a càrrec del Servei d'Ordenació i Gestió Forestal de la Direcció General del Medi Natural a través del Servei Territorial de Medi Ambient de València i ha tingut un pressupost de 33.872,32 €.

L'objectiu ha sigut la recuperació paisatgística i l'adequació per a l'ús públic de 8,5 km de Via pecuària entre Serra i Estivella.

Les actuacions que s'han dut a terme.

- Consolidació i millora del fer.
- Esbrossada de matassar.
- Arreglo de xaragalls i zones erosionades per pluges.
- Processat d'arbres caiguts.
- Arreglo de font.
- Senyalització.

SOLTA DE RAPINYAIRES

Enguany s'han fet dues actuacions de solta de rapinyaires salvatges acollits i recuperats de les seues ferides al Centre de Recuperació de Fauna la Granja d'El Saler: Àguila calçada, Aguilot comú, Astor, Falcó pelegrí, Brúfol, Gamarús, Mussol comú i Soliguer

- 11 de març a Segart
- 25 de juliol a Gàtova

ACTUACIONS EN LES LLACUNES DE SEGORBE

El complex de les quatre llacunes anomenades “El Portillo”, “La Rosa”, “La Butrera” i “El Gabacho” englobades amb el nom de les Llacunes de Segorbe, són espais protegits catalogats com a Zona Humida de la Comunitat Valenciana i actualment són Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana.

Segons el PRUG del Parc Natural de la Serra Calderona, les Llacunes de Segorbe són Àrees d'actuació preferent (AAP) i en concret Àrees per a la Regeneració d'Habitats naturals (ARH).

Durant el 2016 s'han posat en les distintes llacunes barres calibrades cada 10 cm que ens permetran mesurar l'oscil·lació estacional i la tendència de nivell de l'aigua en cada un dels gots que componen el grup de les quatre llacunes.

L'equip del parc natural en coordinació amb els agents mediambientals, començarà el 2017 a prendre mostres d'aigua de les llacunes per a integrar la informació en una base de dades que de moment és interna de la Conselleria però que en un futur s'espera que pugui estar en línia a la disposició de tots els interessats.

Barra de mesura de profunditat 10 novembre 2016-gener 2017

ALUMNES EN PRÀCTIQUES

Durant el 2016 hem tingut 3 alumnes en pràctiques.

- 1 alumne estava cursant les pràctiques de Mòdul LOE de Grau Superior en Gestió Forestal i del Medi Natural. Les pràctiques es realitzaren durant els mesos de març a juny sumant un total de 380 hores en el Parc Natural.
  - Un alumne del CIPFP Complex Educatiu de Xest.
    - Projecte: **“La invasión de la Serra Calderona. Propuesta de erradicación de la flora invasora desde la educación ambiental”**
- 2 alumnes del Grau de Biologia de la Universitat de València, que estigueren tres mesos cadascuna.

Durant este període, a mes d'aprendre i ajudar en les tasques quotidianes de gestió de l'oficina del Parc, s'intentaren fer el màxim d'eixides possibles perquè els alumnes arribaren a conèixer la Serra Calderona.

BUTLLETÍ TRIMESTRAL

Aquest any hem continuat enviant el Butlletí trimestral ja que és una ferramenta molt útil per a fer difusió de totes les activitats, treballs, projectes i col·laboracions que es realitzen des del Parc Natural.

L'enviament es fa per correu electrònic emprant la ferramenta "Mailchimp". A través d'aquesta aplicació gratuïta s'elaboren els continguts i es gestiona l'enviament. El butlletí s'envia a tots els membres de la Junta Rectora, a les associacions de l'àmbit dels municipis del parc, a les empreses col·laboradores, personal de diferents administracions, així com al llistat de les persones que han participat en les activitats proposades des del Parc Natural.

Parc Natural de la Serra Calderona

Butlletí trimestral/Boletín trimestral

HIVERN 2015-2016/ INVIERNO 2015-2016
 Hola amics! Hola amigos!

ÚLTIMES NOTÍCIES/ÚLTIMAS NOTICIAS

Replantacions

En els mesos de desembre, gener i febrer un total de 220 participants de diverses associacions i centres educatius han realitzat plantacions per a ajudar a la conservació dels hàbitats en les muntanyes d'Estivella, Gàtova, Nàquera, Olocau i Serra. Les espècies emprades per a reforestar han sigut el Pi blanc, la Carrasca, la Savina, el

Parc Natural de la Serra Calderona

Butlletí trimestral/Boletín trimestral

PRIMAVERA 2016/ PRIMAVERA 2016
 Hola amics! Hola amigos!

ÚLTIMES NOTÍCIES/ÚLTIMAS NOTICIAS

Junta Rectora

El 26 d'abril, al voltant de 35 persones ens vàrem reunir a Nàquera per a celebrar la darrera Junta Rectora del Parc Natural de la Serra Calderona. En aquesta reunió es presentaren les Memòries de Gestió de 2014 i 2015. A més, els membres i els convidats que ho consideraren oportú donaren la seua opinió sobre el present i el futur del parc.

Dues xibemes en acció/ Dos clicheras en acción

Parc Natural de la Serra Calderona

Butlletí trimestral/Boletín trimestral

ESTIU 2016/ ESTIU 2016
 Hola amics! Hola amigos!

ÚLTIMES NOTÍCIES/ÚLTIMAS NOTICIAS

Font de l'Abella

En aquestos dies de calor i d'alertes d'incendi, les nostres brigades es dediquen entre altres coses a acondicionar fonts i punts d'aigua en general. Enguany li ha tocat a la font de l'Abella: s'ha pintat, s'han fet abeuradors aptes per a cavalls i ramaderia (quan hi haja), s'han arreglat les pèrdues que feien malbé la pista, i s'ha aprofitat per a canalitzar aquest sobrant i fer a l'altre

Parc Natural de la Serra Calderona

Butlletí trimestral NÚM. 10 /Boletín trimestral N°10

TARDOR 2016/ TARDOR 2016
 Hola amics! Hola amigos!

ÚLTIMES NOTÍCIES/ÚLTIMAS NOTICIAS

Font del Berro

I per acabar amb la recuperació de punts d'aigua aquesta temporada, ara li ha tocat a la Font del Berro (Serra). L'hem deixada arreglada i bonica i, a més, hem fet que l'aigua discórrega en superfície per tal que puga estar disponible per a la fauna en general.

Fuente del Berro

Y para acabar con la recuperación de puntos de agua esta temporada, ahora le ha tocado a la Fuente del Berro

DESENVOLUPAMENT SOCIOECONÒMIC DEL PARC NATURAL

MARCA PARCS NATURALS DE LA COMUNITAT VALENCIANA

En març de 2011 es publica el Decret 26/2011, de 18 de març, del Consell, sobre el règim jurídic i el procediment de concessió de la llicència d'ús de la Marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana, sent aquesta una ferramenta de dinamització orientada a aquelles empreses ubicades en l'àrea d'influència dels parcs naturals, és a dir, una ferramenta de dinamització dels municipis que formen part de l'àrea d'influència del parc i el seu entorn.

Les llicències s'agrupen per famílies o tipus de productes: artesans, producte natural i productes de naturalesa o turisme actiu.

En el Parc Natural de la Serra Calderona durant el 2016 s'ha certificat una **nova empresa: BEE NATURA**. Per tant, **hi ha 5 empreses certificades**.

Les empreses certificades són:

- de la família de productes naturals: **La Cartuja de Val de Cristo** (dolços de Codonyat, mermelades, confitures i fruites confitades) en Altura, **Belluga Gourmet** (Oli d'Oliva verge extra) en Segorbe, **Naturorange** (Taronges) en Nàquera i **Bee Natura** (Mel) en Serra.
- de la família de turisme de la naturalesa-turisme actiu **Calerona Viva** (rutes teatralitzades, educació ambiental i guies de la naturalesa) en Serra.

A continuació es realitza una breu presentació de la nova empresa certificada en el 2016, que pertany al tipus de producte natural.

BEE NATURA

Mel de collita pròpia, crua i artesana, collida dels ruscs propis, respectant el medi ambient i a les abelles. Un projecte familiar de cria d'abelles i pol·linització dels espais naturals protegits, on es respecta el medi ambient i el benestar animal de les nostres benvolgudes abelles. Només recol·lecten els diferents productes que emmagatzemen en excés, amb l'ajuda dels ruscs d'alça.

És una nova forma de vida que ens conviden a conèixer i provar, ja que el seu treball és la seua passió.

Els productes que ofereixen són variats i es descriuen a continuació:

- Bee Apitallers: Tallers per a totes les edats.
- Bee Mel: Mel cruda 100% i detalls per a events
- Bee Serveis Apícoles: Polinització i recollida d'eixams
- Apadrina un rusc: Col·labora amb el medi ambient i rep la teua collita de Bee Mel Ecològica

Informació de l'empresa:

- www.beenatura.es
- info@beenatura.es
- [Facebook.com/beenatura.es](https://www.facebook.com/beenatura.es)

QUADRE D'INVERSIONS

TIPUS D'ACTUACIÓ	DETALL	PRESSUPOST
EQUIP D'AVALUACIÓ AMBIENTAL + BRIGADES DEL PARC NATURAL	- Activitats d'informació i divulgació dels valors del PN - Treballs de conservació i reparació de senders, camins, instal·lacions, masses boscoses, plantacions, adequació d'itineraris, punts d'aigua, construcció de murs de maçoneria, etc.	285.240,94€
TOTAL		285.240,94€